

Bruxelles, 2. prosinca 2021.
(OR. en)

14677/21

COMER 110
FDI 28
COMPET 889
IND 375

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	23. studenoga 2021.
Za:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2021) 714 final
Predmet:	IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU Prvo godišnje izvješće o provjeri izravnih ulaganja u Uniju

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2021) 714 final.

Priloženo: COM(2021) 714 final

Bruxelles, 23.11.2021.
COM(2021) 714 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Prvo godišnje izvješće o provjeri izravnih stranih ulaganja u Uniju

{SWD(2021) 334 final}

UVOD

Ovo je prvo godišnje izvješće Europske komisije o primjeni Uredbe EU-a o provjeri izravnih stranih ulaganja („Uredba o provjeri izravnih stranih ulaganja” ili „Uredba”).

Prije stupanja na snagu Uredbe o provjeri izravnih stranih ulaganja 11. listopada 2020. nije postojala formalizirana suradnja na razini EU-a između država članica i Europske komisije u tim pitanjima. Europska komisija nije imala nikakvu ulogu u provjeri izravnih stranih ulaganja u EU-u.

Posljednjih godina došlo je do jasne promjene u profilima ulagatelja i obrascima ulaganja jer sve češće ulagatelji nisu iz zemalja OECD-a, a njihova motivacija za određeno ulaganje, katkad uz potporu ili usmjeravanje vlade, nije uvijek isključivo komercijalna¹. Uredba o provjeri izravnih stranih ulaganja te propisi i mehanizmi za provjeru u pojedinačnim državama članicama EU-a odražavaju snažnu usredotočenost na zaštitu sigurnosti ili javnog poretka, ali i snažnu svijest o kritičnosti određenih ciljeva ulaganja, npr. kritične infrastrukture i resursa, uključujući određene tehnologije, određene sektore, kao što je zdravstveni sektor, i rizike koje mogu predstavljati ulaganja određenih ulagatelja.

Ovim se izvješćem osigurava transparentnost u pogledu provedbe provjere izravnih stranih ulaganja u EU-u i razvoja nacionalnih mehanizama za provjeru. Ono pridonosi odgovornosti Unije u području u kojem, s obzirom na sigurnosne interese, transparentnost pojedinačnih transakcija nije ni moguća ni primjerena.

Ovo prvo godišnje izvješće, koje se temelji na izvješćima 27 država članica i drugim izvorima, potvrđuje jasnu dodanu vrijednost Uredbe i mehanizma za suradnju.

Izvješće sadržava četiri poglavlja:

- Poglavlje 1. o brojkama i kretanjima izravnih stranih ulaganja u EU;
- Poglavlje 2. o razvoju zakonodavstva u državama članicama;
- Poglavlje 3. o aktivnostima provjere koje provode države članice;
- Poglavlje 4. o funkcioniranju suradnje EU-a u pogledu provjere izravnih stranih ulaganja.

Ovo godišnje izvješće donosi se istodobno s godišnjim izvješćem o kontroli izvoza robe s dvojnog namjenom. Provjera izravnih stranih ulaganja i kontrola izvoza važni su alati za stratešku kontrolu trgovine i ulaganja kako bi se zajamčila sigurnost u Europskoj uniji.

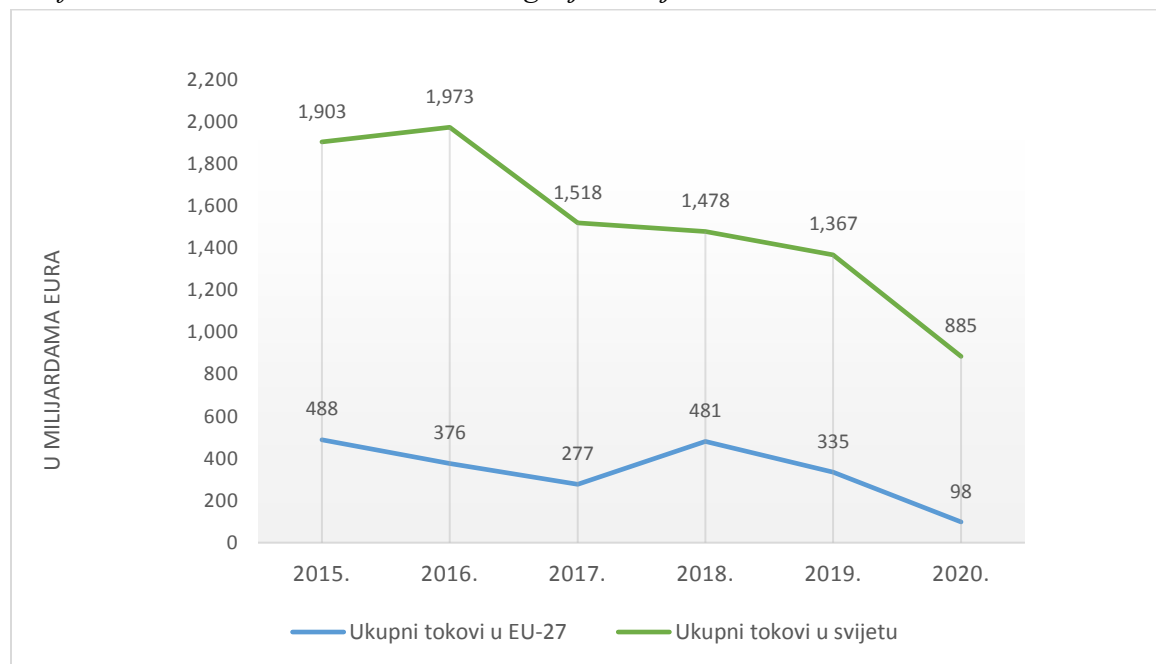
¹ Za to vidjeti npr. „Prihvatanje izravnih stranih ulaganja uz istovremenu zaštitu ključnih interesa”, COM(2017) 494 final – 13. rujna 2017.

POGLAVLJE 1. – IZRAVNA STRANA ULAGANJA U EUROPSKU UNIJU – KRETANJA I BROJKE²

Posebne značajke 2020. i njihov učinak na izravna strana ulaganja, među ostalim i za Europsku uniju, najbolje se razumiju ako se stave u širi vremenski okvir³. To omogućuje usporedbu s okruženjem i kretanjima prije pandemije bolesti COVID-19 te upućuje na naznake djelomičnog oporavka gospodarskih aktivnosti na globalnoj razini u prvom tromjesečju 2021., uključujući transakcije izravnih stranih ulaganja.

Kako je prikazano u *grafikonu 1.* u nastavku, globalni tokovi izravnih stranih ulaganja u 2020. naglo su pali na 885 milijardi EUR, što je 35 % manje nego 2019., a to je već bilo znatno niže od razina iz 2018⁴. Pandemija bolesti COVID-19 u EU-u je imala još teže posljedice u odnosu na svjetski prosjek, a priljev izravnih stranih ulaganja smanjio se sa 335 milijardi EUR u 2019. za 71 % na 98 milijardi EUR u 2020. Priljev izravnih stranih ulaganja iznosio je 2020. samo 0,7 % BDP-a EU-27, što je oštar pad u odnosu na 3,6 % BDP-a u 2018⁵.

Grafikon 1.: Tokovi izravnih stranih ulaganja u svijetu i EU-u

Izvor: podaci OECD-a preuzeti 20. svibnja 2021.

² Ovim poglavljem obuhvaćeno je razdoblje od 1. siječnja 2019. do 31. ožujka 2021.

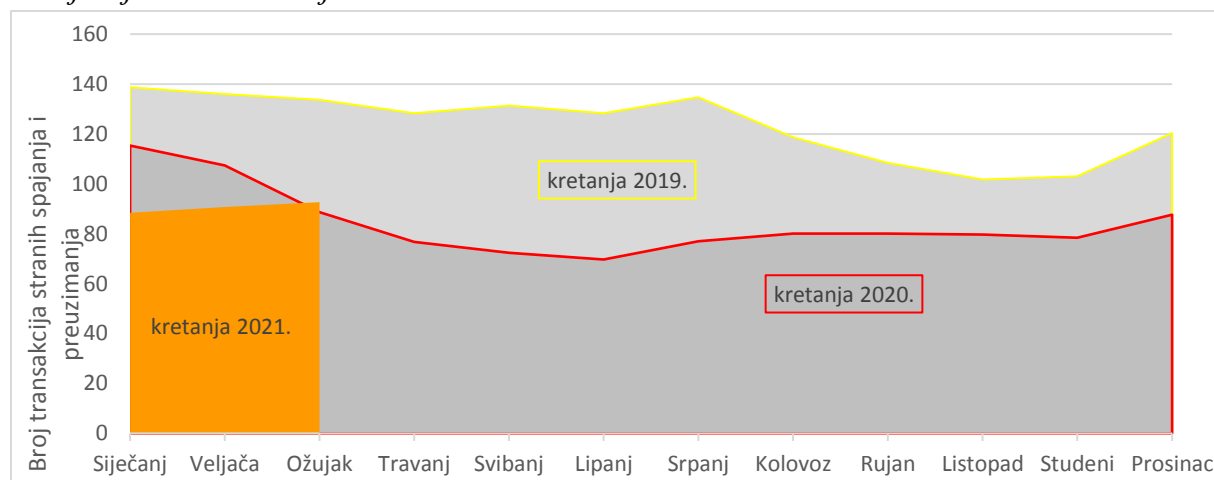
³ Za tokove izravnih stranih ulaganja prema podacima o nacionalnim računima (*grafikon 1.*) vremenski okvir za razdoblje 2015. – 2020. omogućuje uvid u učinak bolesti COVID-19 u kontekstu već silaznog kretanja tokova. Ostatak poglavlja obuhvaća razdoblje od siječnja 2019. do prvog tromjesečja 2021. na temelju broja poslovnih sporazuma.

⁴ Tokovi izravnih stranih ulaganja u svijetu odgovaraju vrijednosti priljeva izravnih stranih ulaganja koju je prijavio [OECD](#).

⁵ Izvor: [OECD](#), podaci preuzeti u svibnju 2021.

Riječ koja dobro opisuje razvoj događaja jest „neujednačeno”. Negativan učinak na aktivnosti izravnih stranih ulaganja neujednačen je ovisno o podrijetlu stranog ulagatelja, državi članici domaćinu i predmetnim sektorima (vidjeti *grafikone 2. i 3. i tablicu 1.* u nastavku, koji su usmjereni na poslovne sporazume o spajanjima i preuzimanjima u EU-u⁶). U 2020. provedeno je 34 % manje poslovnih sporazuma o stranim⁷ spajanjima i preuzimanjima u odnosu na 2019. Sklapanje poslovnih sporazuma polako se oporavilo do kraja 2020. i u prvom tromjesečju 2021. (+4,5 % u odnosu na prvo tromjesečje 2020.), ali je ostalo 30 % ispod razine iz 2019. (*grafikon 2.*).

Grafikon 2.: Opća kretanja poslovnih sporazuma o stranim spajanjima i preuzimanjima u EU-u od siječnja 2019. do ožujka 2021.

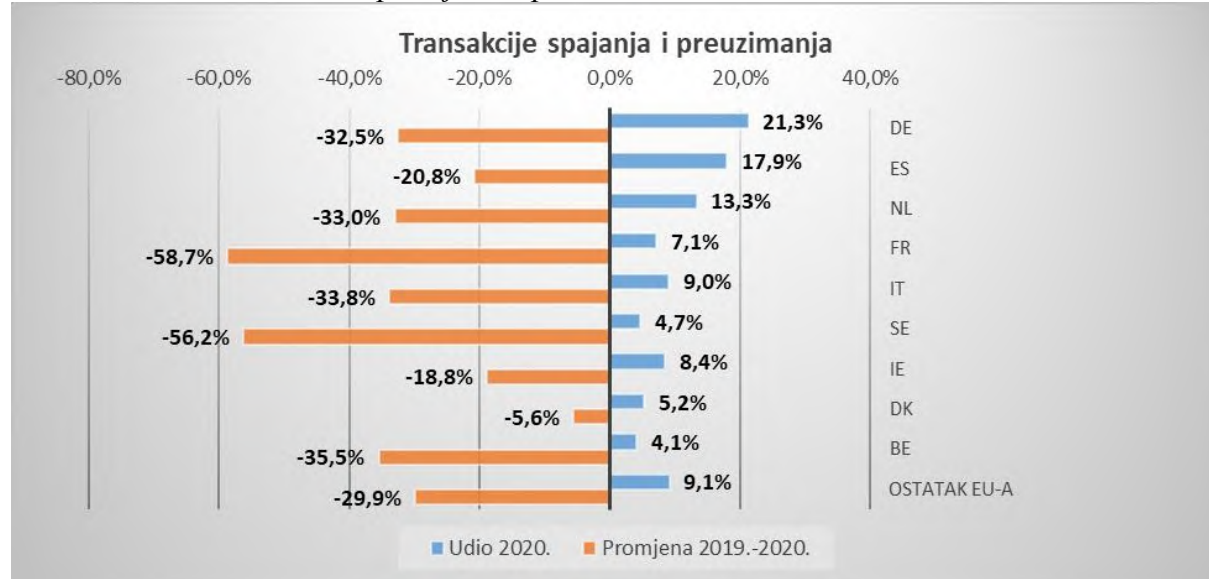
Izvor: izračuni Zajedničkog istraživačkog centra na temelju podataka društva Bureau van Dijk preuzetih 6. svibnja 2021. Ta se kretanja odnose na tromjesečni pomični prosjek. Strana spajanja i preuzimanja odnose se na transakcije u kojima je ulagatelj u krajnjem vlasništvu subjekta izvan EU-a.

Pad broja transakcija spajanja i preuzimanja (*grafikon 3.*) zabilježen je u svim državama članicama EU-a, a posebno su pogođene bile Francuska i Švedska. U Njemačkoj, u kojoj je zabilježen manji pad broja transakcija spajanja i preuzimanja, bilo je manje kineskih i američkih ulaganja, dok su se u Španjolskoj i Nizozemskoj transakcije iz zemalja EFTA-e te Koreje i Japana u 2020. smanjile u odnosu na 2019.

⁶ Pojmovi *poslovni sporazum* i *transakcija* koriste se naizmjenično kada se odnose na spajanja i preuzimanja.

⁷ Pojam *strani*, kad je povezan s poslovnim sporazumima o spajanjima i preuzimanjima ili *greenfield* projektima, odnosi se na transakcije koje su izvršili ulagatelji izvan EU-a u Europi. Ulagateljem izvan EU-a smatra se subjekt koji je u većinskom vlasništvu subjekta (osobe ili poduzeća) izvan EU-a. Ako nema većinskog vlasnika, državljanstvo ulagatelja određuje se prema lokaciji sjedišta.

Grafikon 3.: Broj poslovnih sporazuma o stranim spajanjima i preuzimanjima po ciljnoj državi članici EU-a: udio u 2020. i promjena u postocima u odnosu na 2019.

Izvor: izračuni Zajedničkog istraživačkog centra na temelju podataka društva Bureau van Dijk preuzetih 6. svibnja 2021.

Velik udio stranih ulaganja u Europi 2020. odnosi se na Sjedinjene Američke Države (SAD) i Kanadu s gotovo 35 % transakcija spajanja i preuzimanja u EU-u te na Ujedinjenu Kraljevinu s 30,5 %⁸. Slijede zemlje EFTA-e s 12,1 % (pri čemu se 7,5 % odnosi na Švicarsku). Četvrti najveći strani ulagatelj u EU 2020. bila je Kina s 2,5 % (smanjenje u odnosu na 4 % 2019.) (Tablica 1.)⁹.

Tablica 1. Transakcije stranih spajanja i preuzimanja u 2020. prema državljanstvu ulagateljeva krajnjeg vlasnika. Promjena u postocima u 2020. u odnosu na 2019. i udio u 2020.

	Promjena u postocima u 2020. u usporedbi s 2019.	Udio (u %), 2020.
SAD i CAN	-35	34,9
Ujedinjena Kraljevina	-21	30,5
EFTA	-25	12,1
Offshore zemlje	-34	6,9
Razvijene azijske zemlje	-47	5,6

⁸ Brojke za SAD i Kanadu slijede grupiranje po zemljama korišteno u analizi koja je priložena Uredbi o provjeri izravnih stranih ulaganja (vidjeti SWD(2019) 108 final). SAD i Ujedinjena Kraljevina, svaki s 30,5 %, bili su 2020. najveći ulagatelji izvan EU-a u EU (pri čemu je za SAD riječ o smanjenju u odnosu na 31 % 2019.). U prvom tromjesečju 2021. udio SAD-a iznosi 37,1 %.

⁹ Brojke za Kinu uključuju Hong Kong i Makao.

Kina	-63	2,5
Srednja i Južna Amerika	-37	1,7
Indija	-44	1,4
AUS i NZ	-50	1,2
Zemlje Vijeća za suradnju u Zaljevu	0	1,2
Turska i ostale zemlje ME	-50	0,9
Ostale azijske države	-73	0,4
Ruska Federacija	-83	0,1
Ostatak svijeta	-54	0,6

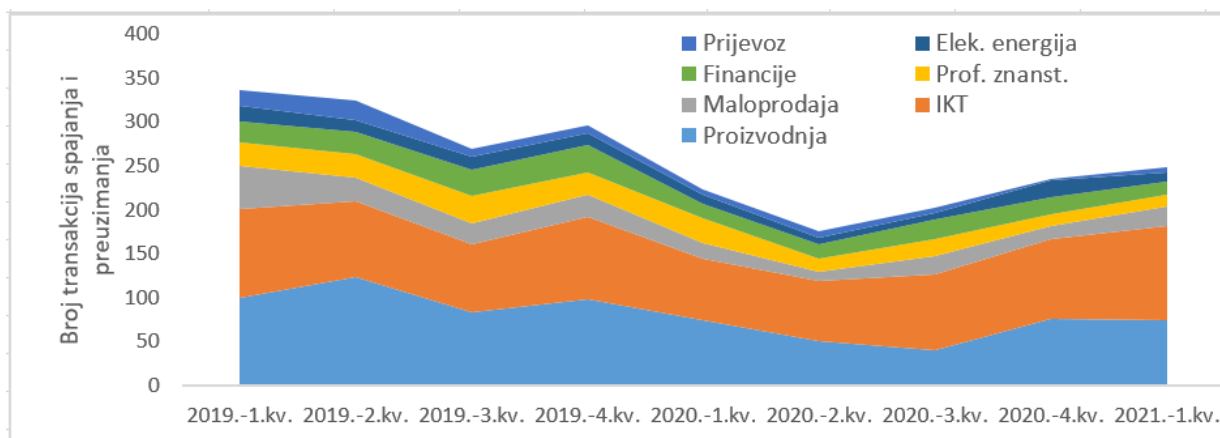
Izvor: izračuni Zajedničkog istraživačkog centra na temelju podataka društva Bureau van Dijk preuzetih 6. svibnja 2021.¹⁰

Iako čine relativno mali udio u transakcijama, kineska ulaganja u Europu naglo su se smanjila od studenoga 2019., dva mjeseca prije uvođenja ograničenja kretanja u kineskom gradu Wuhanu krajem siječnja 2020., i to se nije promijenilo ni nakon brzog ponovnog otvaranja kineskog gospodarstva sredinom 2020.

Vidljivo je da pandemija bolesti COVID-19 nije jednako utjecala na gospodarske sektore u Europi (*grafikon 4.*). U nekim sektorima, kao što su medicinska oprema, farmaceutska proizvodnja i e-trgovina, došlo je do nezapamćenog porasta u poslovanju, dok su drugi sektori kao što su turizam, razonoda, zrakoplovstvo i pomorski prijevoz bili pogođeni negativnim posljedicama. Najteže je bio pogođen sektor pružanja smještaja, s padom od više od 70 % u broju transakcija iz inozemstva.

Grafikon 4.: Transakcije stranih spajanja i preuzimanja po ciljnom sektoru EU-a od prvog tromjesečja 2019. do prvog tromjesečja 2021.

¹⁰ Pokrate: CAN (Kanada), EFTA (Švicarska, Norveška, Island, Lihtenštajn), AUS (Australija), NZ (Novi Zeland), ME (Bliski istok). Prema broju transakcija ili *greenfield* ulaganja glavne su *offshore* zemlje (abecednim redom) Bermuda, Britanski Djevičanski Otoci, Kajmanski Otoci, Mauricijus i Britanski Kanalski otoci. Za popis financijskih *offshore* centara vidjeti npr. Radni dokument službi Komisije o izravnim stranim ulaganjima u EU na temelju Komunikacije Komisije „Prihvatanje izravnih stranih ulaganja uz istovremenu zaštitu ključnih interesa” – SWD(2019) 108 final – 13. ožujka 2019. Razvijene azijske zemlje uključuju Japan, Koreju, Singapur i Tajvan. Zemlje Vijeća za suradnju u Zaljevu uključuju Ujedinjene Arapske Emirate, Katar, Saudijsku Arabiju, Kuvajt, Oman i Bahrein. Ostale zemlje ME uključuju Izrael i Libanon.

Izvor: izračuni Zajedničkog istraživačkog centra na temelju podataka društva Bureau van Dijk preuzetih 6. svibnja 2021.

Proizvodnja čini četvrtinu svih transakcija stranih spajanja i preuzimanja, a 2020. zabilježila je pad od 40 % u usporedbi s 2019. te su se i u prvom tromjesečju 2021. nastavile loše prognoze s negativnim rezultatom od -1,3 % u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje.

Sektor najmanje pogođen pandemijom i drugim izazovima, s malim padom od 12 % u 2020. u odnosu na 2019., bile su Informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT). U IKT je 2020. zabilježeno 35 % svih transakcija spajanja i preuzimanja u EU-u, čime je taj sektor prvi put u povijesti premašio proizvodnju. IKT ujedno predvodi oporavak u prvom tromjesečju 2021., uz povećanje od 53 % u transakcijama spajanja i preuzimanja u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje, čime se broj transakcija u tom sektoru vratio na razinu od prije pandemije bolesti COVID-19.

Dodatne pojedinosti

Dodatne pojedinosti o navedenim brojevima, učinku i oporavku po državi članici i sektoru, *greenfield* ulaganjima, podrijetlu stranih ulagatelja u EU i sudjelovanju stranih država u stranim ulagateljima u EU-u navedene su u odjeljku 2. pratećeg Radnog dokumenta službi Komisije.

POGLAVLJE 2. – RAZVOJ ZAKONODAVSTVA U DRŽAVAMA ČLANICAMA OD 2019.¹¹

Trenutačno stanje

Donošenjem Uredbe EU-a o provjeri izravnih stranih ulaganja 19. ožujka 2019. i početkom njezine pune provedbe 11. listopada 2020. započelo je novo razdoblje.

Pri podnošenju prijedloga Europske komisije 2017. ukupno je 11 država članica imalo uspostavljen nacionalni mehanizam za provjeru izravnih stranih ulaganja, bilo po pojedinom sektoru ili sa širim područjem primjene.¹² Na dan 1. srpnja 2021. bilo ih je 18 (*vidjeti kartu u nastavku*). Osim povećanja broja država članica s mehanizmom za provjeru, došlo je i do prilagodbe i proširenja

¹¹ Ovim poglavljem obuhvaćeno je razdoblje od 1. siječnja 2019. do 31. srpnja 2021.

¹² Austrija, Danska, Finska, Francuska, Italija, Latvija, Litva, Njemačka, Poljska, Portugal, Španjolska, ne uključujući Ujedinjenu Kraljevinu.

područja primjene postojećih mehanizama s mehanizmima za provjeru država članica koji sve više odražavaju, ponekad doslovno, ključne elemente Uredbe.¹³

Uredba EU-a o provjeri izravnih stranih ulaganja i mehanizmi za provjeru izravnih stranih ulaganja država članica EU-a

Iako se u Uredbi namjerno ne navodi detaljno kakav bi trebao biti oblik i sadržaj mehanizama za provjeru izravnih stranih ulaganja država članica EU-a, u njoj su utvrđeni određeni ključni elementi koje treba uzeti u obzir u svakom nacionalnom mehanizmu za provjeru izravnih stranih ulaganja.

Konkretno, člankom 3. Uredbe o provjeri izravnih stranih ulaganja utvrđuje se obveza svake države članice EU-a koja ima mehanizam za provjeru izravnih stranih ulaganja da osigura da takvi mehanizmi imaju utvrđene vremenske okvire; budu transparentni i nediskriminatorni; omogućuju da se uzmu u obzir sve primjedbe drugih država članica i mišljenje Europske komisije; omogućuju relevantnim stranama da zatraže pravni lijek protiv nepovoljne odluke tijela za provjeru izravnih stranih ulaganja; i da zadrže mjere za sprečavanje izbjegavanja mehanizama za provjeru izravnih stranih ulaganja i povezanih odluka.

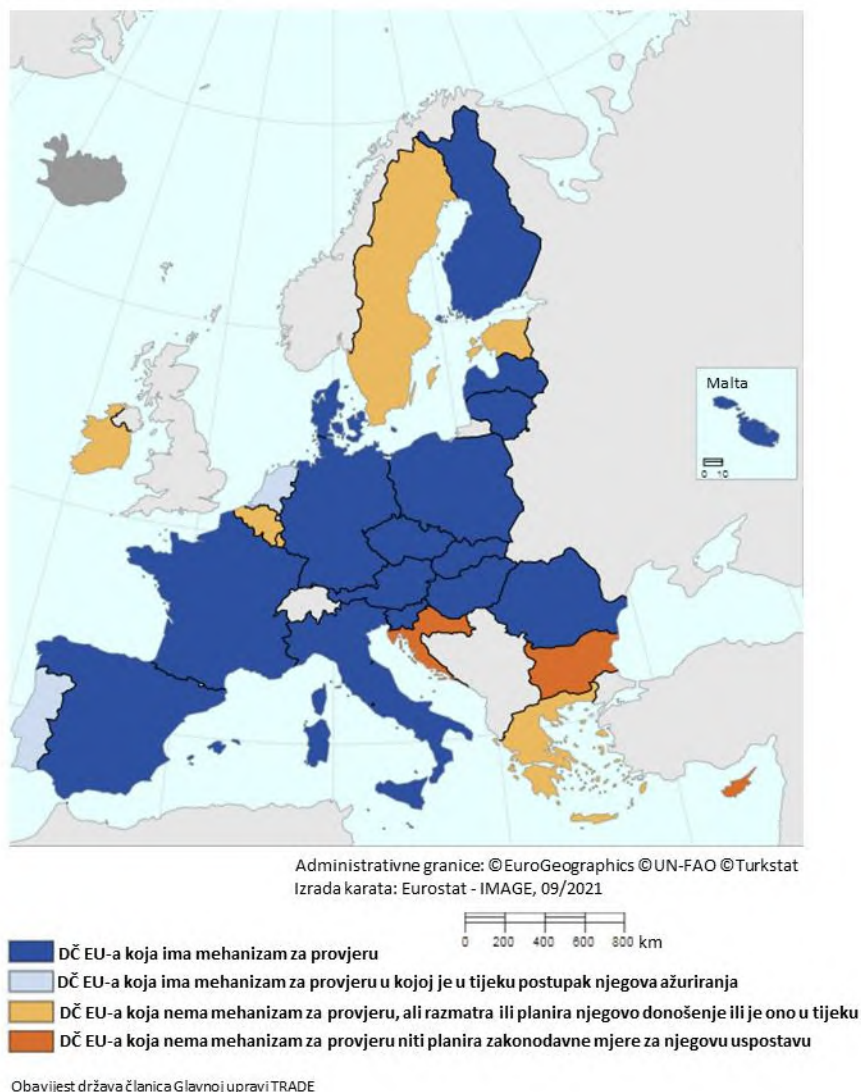
Europska komisija pozvala je sve države članice da uspostave nacionalni mehanizam za provjeru, posljednji put u svojoj Komunikaciji o reviziji trgovinske politike¹⁴:

„U području sigurnosti, Komisija Uredbom o provjeri izravnih stranih ulaganja ponovno poziva sve države članice da uspostave i provode punopravan mehanizam za provjeru izravnih stranih ulaganja u slučajevima u kojima bi kupnja ili kontrola određenog poduzeća, infrastrukture ili tehnologije ugrožavale sigurnost ili javni poredak u EU-u. Komisija će nastaviti provoditi mehanizam suradnje s tijelima država članica radi zaštite sigurnosti i javnog poretka od rizičnih izravnih stranih ulaganja te će razmotriti jačanje mehanizma suradnje uspostavljenog Uredbom o provjeri izravnih stranih ulaganja.”

¹³ Kao tri primjera vidjeti nedavno doneseni zakon o provjeri i povezani mehanizam za provjeru određenih izravnih stranih ulaganja itd. u Danskoj (Zakon o provjeri ulaganja), talijanski zakon i povezani mehanizam, npr. odluke talijanske vlade br. 179 i br. 180 te litavski zakon i povezani mehanizam: Zakon o zaštiti predmeta važnih za osiguranje nacionalne sigurnosti, br. IX-1132.

¹⁴ Revizija trgovinske politike – otvorena, održiva i odlučna trgovinska politika, COM(2021) 66 final od 18. veljače 2021.

DČ s mehanizmom za provjeru/zakonodavnim mjerama
na dan 1. kolovoza 2021.

Europska komisija i dalje čvrsto očekuje da će svih 27 država članica EU-a uspostaviti nacionalne mehanizme za provjeru izravnih stranih ulaganja. Nacionalni mehanizam za provjeru u svih 27 država članica služi za zaštitu svih pojedinačnih država članica od potencijalno rizičnih stranih ulaganja iz trećih zemalja. On će omogućiti i potrebne poveznice za mehanizam za suradnju u okviru Uredbe o provjeri izravnih stranih ulaganja, čime će se osigurati da svih 27 država članica i Komisija provjeravaju relevantna izravna strana ulaganja, imajući na umu kolektivnu sigurnost država članica i Unije te sigurnost jedinstvenog tržišta i vrlo visoku razinu gospodarske integracije koju omogućuje.

Uz svoje nacionalne mehanizme za provjeru općenitije prirode, pet država članica (Francuska, Italija, Mađarska, Poljska i Slovenija) donijelo je i privremene mjere u pogledu izravnih stranih

ulaganja povezanih sa slabostima uzrokovanim pandemijom bolesti COVID-19 i sniženim cijenama imovine u EU-u¹⁵.

Kretanja u državama članicama EU-a – mehanizmi za provjeru izravnih stranih ulaganja

Tijekom izvještajnog razdoblja 24 od 27 država članica EU-a:

- donijelo je novi nacionalni mehanizam za provjeru izravnih stranih ulaganja;
- izmijenilo je postojeći mehanizam;
- ili je pokrenulo savjetodavni ili zakonodavni postupak za koji se očekuje da će dovesti do donošenja novog mehanizma ili izmjena postojećeg.

Države članice koje su donijele novi nacionalni mehanizam za provjeru izravnih stranih ulaganja	Češka, Danska, Malta, Slovačka, Slovenija
Države članice koje su donijele izmjene postojećeg mehanizma	Austrija, Finska, Francuska, Italija, Latvija, Litva, Mađarska, Njemačka, Poljska, Rumunjska, Španjolska
Države članice koje su pokrenule savjetodavni ili zakonodavni postupak za koji se očekuje da će dovesti do izmjena postojećeg mehanizma	Nizozemska, Portugal
Države članice koje su pokrenule savjetodavni ili zakonodavni postupak za koji se očekuje da će dovesti do donošenja novog mehanizma	Belgija, Estonija, Grčka, Irska, Luksemburg, Švedska
Države članice u kojima nije objavljena nikakva inicijativa	Bugarska, Cipar, Hrvatska

Člankom 3. stavkom 7. Uredbe o provjeri izravnih stranih ulaganja utvrđena je obveza država članica da obavijeste Europsku komisiju o svojim mehanizmima za provjeru i svim njihovim izmjenama. Člankom 3. stavkom 8. utvrđena je obveza Europske komisije da objavi popis mehanizama država članica za provjeru te da prema potrebi ažurira taj popis¹⁶. Unatoč nizu velikih sličnosti među nacionalnim mehanizmima za provjeru, vidljive su i znatne razlike u smislu toga što čini službenu provjeru ulaganja, primjenjivih rokova, područja primjene, zahtjeva za obavješćivanje i drugih elemenata. Kako je detaljnije objašnjeno u nastavku (poglavlje 4.3.), Komisija pokreće studiju kako bi ispitala te razlike među relevantnim propisima država članica i njihove političke posljedice za djelotvornost i učinkovitost mehanizma za suradnju EU-a. U Radnom dokumentu službi Komisije priloženom ovom izvješću naveden je kratak opis svih

¹⁵ U okviru mjera poduzetih u vezi s izvanrednim stanjem uzrokovanim pandemijom bolesti COVID-19 Europska komisija je 25. ožujka 2020. državama članicama dala smjernice o tome kako provjeravati izravna strana ulaganja u vremenima javnozdravstvene krize i gospodarske slabosti EU-a. Komunikacija Komisije dostupna je ovdje: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0326\(03\)&from=HR](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020XC0326(03)&from=HR)

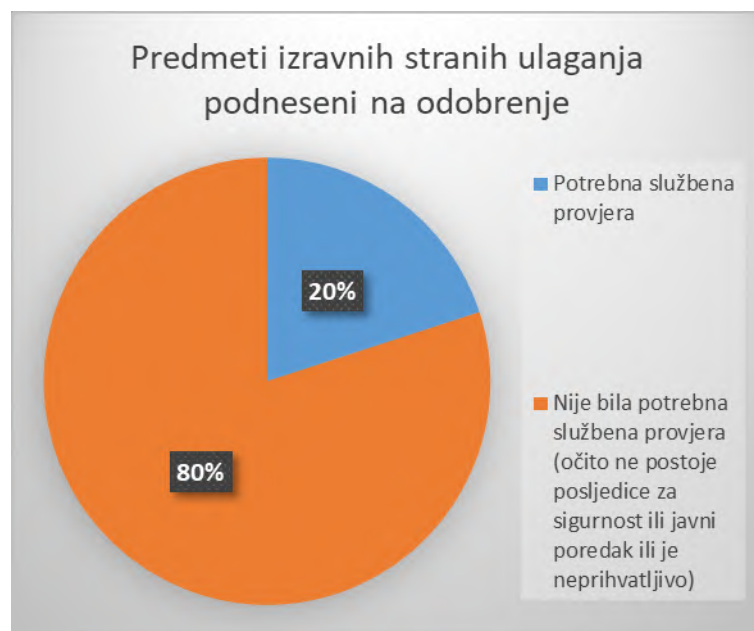
¹⁶ Ažurirani popis mehanizama država članica za provjeru dostupan je na internetskim stranicama Komisije: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157946.pdf

zakonodavnih promjena u državama članicama kad je riječ o primjenjivim nacionalnim propisima.

POGLAVLJE 3. – AKTIVNOSTI PROVJERE U DRŽAVAMA ČLANICAMA U 2020.¹⁷

Iako je Uredbom o provjeri izravnih stranih ulaganja uspostavljen mehanizam za suradnju u provjeri izravnih stranih ulaganja između Komisije i država članica EU-a, odluku o tome koja ulaganja se provjeravaju, odobravaju, uvjetuju ili blokiraju donose države članice koje provode provjere u skladu sa svojim pravilima i mehanizmom za provjeru. Stoga se ovo poglavlje oslanja na i objedinjuje podatke koje su države članice dostavile o predmetima pregledanima na temelju svojih propisa i mehanizama za provjeru tijekom cijele godine 2020¹⁸. U izvješćima Komisiji na temelju članka 5. Uredbe države članice izvjestile su da su 2020. preispitale 1793 spisa o ulaganjima za koje je zatraženo odobrenje. Ti se spisi odnose na izravna strana ulaganja u sedam država članica izvjestiteljica.

Grafikon 5.

Od tih spisa o ulaganjima oko 80 % nije službeno provjereno, ili zbog očitog nepostojanja posljedica na sigurnost ili javni poredak ili zbog toga što nisu obuhvaćeni područjem primjene nacionalnog mehanizma za provjeru (tj. neprihvatljivi su) (vidjeti grafikon 5.).

Preostalih 20 % predmeta službeno je provjereno u državama članicama izvjestiteljicama. Pregled rezultata procjene tih službeno provjerenih predmeta prikazan je u grafikonu 6¹⁹.

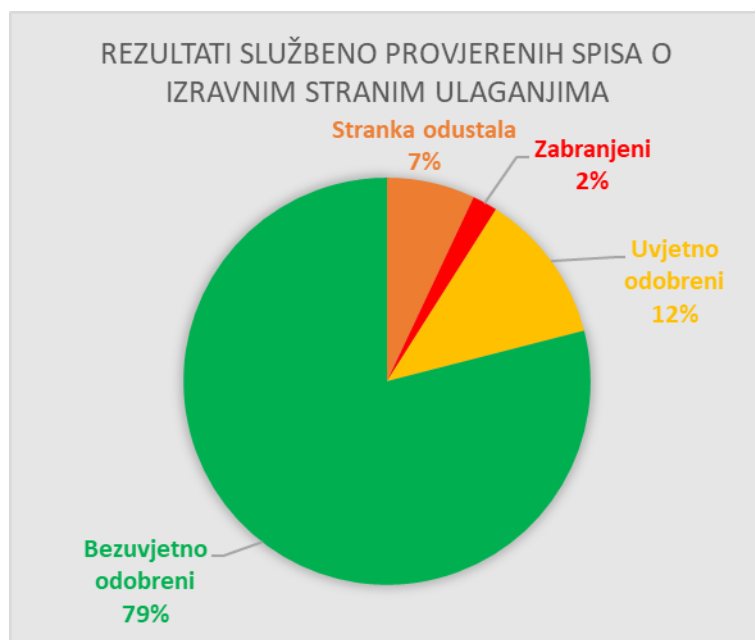
Izvor: država članica izvjestiteljica

¹⁷ Ovim poglavljem obuhvaćeno je razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2020.

¹⁸ Četiri države članice nisu prijavile nijedan predmet na temelju svojih propisa o provjerama, a jedna država članica prijavila je jedan opći broj predmeta koji su službeno provjereni, ali bez raščlanjenih podataka, zbog nacionalnih pravnih ograničenja.

¹⁹ Napomena: iz ukupno prijavljenog broja službeno provjerenih predmeta (362 = 20 % od 1793) izuzet je niz predmeta kako bi se dobili podaci prikazani u grafikonu 6. Te (izuzete) predmete prijavila je jedna država članica koja zbog nacionalnih pravnih ograničenja nije navela njihov ishod.

Grafikon 6.

Izvor: država članica izvjestiteljica

svoje nacionalne propise o provjeri izravnih stranih ulaganja, namijenjene uklanjanju potencijalnih rizika za sigurnost i javni poredak;

- da je vrlo velik broj spisa brzo odobren (80 %);
- da je od preostalih 20 % službeno provjerenih predmeta vrlo velik broj odobren bezuvjetno (79 %), a mali dio uvjetno (12 %);
- da su među službeno provjerenim spisima zabrane i dalje malobrojne, na razini iznimke (2 %);
- da su države članice koje provjeravaju strana ulaganja i Europska unija u cjelini i dalje vrlo otvoreni za izravna strana ulaganja te da interveniraju samo u vrlo malom broju predmeta kako bi se spriječili poslovni sporazumi koje bi mogli negativno utjecati na sigurnost ili javni poredak.

POGLAVLJE 4. – SURADNJA EU-a U PODRUČJU PROVJERE IZRAVNIH STRANIH ULAGANJA²⁰

1. Obavješćivanje i druge mjere poduzete u skladu s Uredbom o provjeri izravnih stranih ulaganja

Od 11. listopada 2020. do 30. lipnja 2021. 11 država članica dostavilo je ukupno 265 obavijesti u skladu s člankom 6. Uredbe o provjeri izravnih stranih ulaganja. Obavijesti o više od 90 % tih predmeta dostavilo je pet država članica: Austrija, Francuska, Italija, Njemačka i Španjolska. Kao što će se vidjeti iz pojedinosti navedenih u nastavku, transakcije o kojima je dostavljena

Iz *grafikona 6.* vidljivo je da je 91 % službeno provjerenih spisa odobreno, velika većina bezuvjetno (79 %), a nekolicina uvjetno (12 %). Vrlo mali dio (2 %) zabranjen je, a od 7 % predmeta stranke su odustale zbog nepoznatih razloga te nije bila potrebna nikakva odluka nacionalnih tijela.

Općenito, te brojke za 2020. jasno pokazuju:

- da su države članice primijenile

²⁰ Ovim poglavljem obuhvaćeno je razdoblje od 11. listopada 2020. do 30. lipnja 2021.

obavijest uvelike se razlikuju u pogledu sektora koji je cilj ulaganja, podrijetla krajnjeg ulagatelja i vrijednosti transakcije.

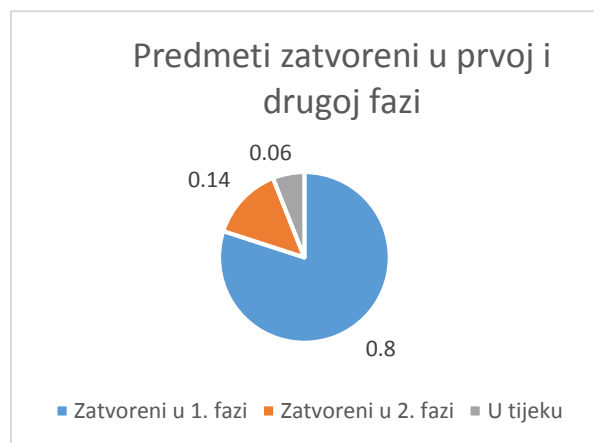
U Uredbi je određeno da se procjena transakcija izravnih stranih ulaganja provodi u dvije moguće faze. Sve transakcije o kojima je dostavljena obavijest procjenjuju se u prvoj fazi, a samo ih ograničen broj prelazi u drugu fazu²¹. Druga faza podrazumijeva detaljniju procjenu predmeta koji bi mogli utjecati na sigurnost ili javni poredak u više država članica ili stvoriti rizike za projekte ili programe koji su u interesu Unije.

Tri sektora s najvećim brojem transakcija bili su proizvodnja, IKT te veleprodaja i maloprodaja²².

Ako se promatra vrijednost transakcija, većina transakcija imala je vrijednost u rasponu od 10 do 100 milijuna EUR, pri čemu su transakcije u sektoru IKT-a imale najvišu vrijednost, a transakcije u sektoru „Ostale uslužne djelatnosti” najnižu²³.

Transakcije o kojima je dostavljena obavijest širokog su raspona vrijednosti, pri čemu je najniža navedena vrijednost transakcije iznosila 1 200 EUR, a najviša približno 34 milijarde EUR.

Grafikon 7.

Od 265 predmeta o kojima je dostavljena obavijest Komisija je 80 % njih (212) zaključila u prvoj fazi, dok je preostalih 14 % (36) prosljedila u drugu fazu i zatražila dodatne informacije od države članice koja je dostavila obavijest. Na krajnji datum još je bilo u tijeku 6 % predmeta²⁴.

Dodatne informacije koje Komisija zatraži pri otvaranju druge faze znatno se razlikuju ovisno o konkretnoj transakciji te pojedinostima i kvaliteti informacija kojima se potkrepljuje obavijest²⁵.

Izvor: obavijesti država članica

Tražene informacije obično uključuju barem jedno od sljedećeg: podatke o proizvodima i/ili uslugama ciljnog društva; moguću klasifikaciju bilo kojeg uključenog proizvoda kao robe s dvojnou namjenom; potrošače, konkurente i tržišne udjele; portfelj prava intelektualnog vlasništva i aktivnosti u području istraživanja i razvoja

²¹ Pregled i objašnjenje tih dviju faza te primjenjivi rokovi navedeni su u odjeljku 1. popratnog radnog dokumenta službi Komisije.

²² Kategorizirani su pod oznake NACE C, J i G.

²³ Vrijednost se, ako je dostupna, odnosi na ciljno društvo koje može biti društvo kći veće korporacije koje ima poslovni nastan u EU-u.

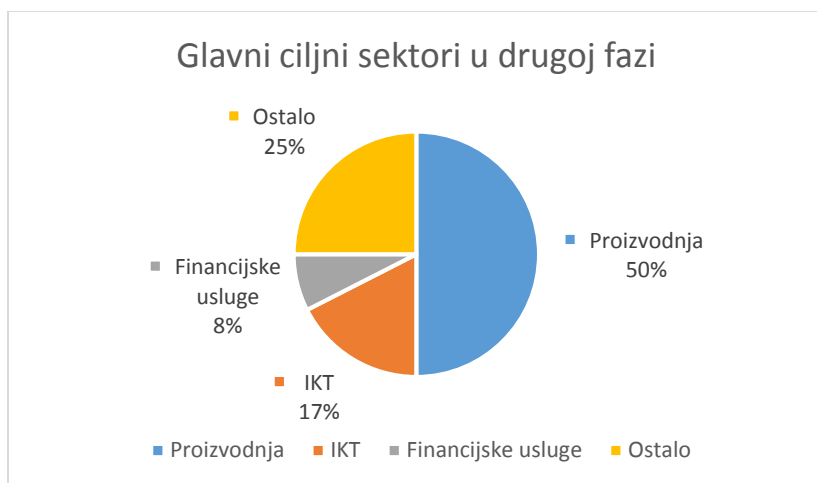
²⁴ Od 265 predmeta o kojima je dostavljena obavijest njih je 17 bilo u tijeku 1. srpnja 2021.

²⁵ Obrazac za obavješćivanje o informacijama ulagatelja u svrhu obavješćivanja u skladu s člankom 6. Uredbe i ažurirani dokument s često postavljanim pitanjima služe za osiguravanje određenog stupnja ujednačenosti i minimalne razine informacija o ulagatelju i cilju ulaganja u obavijestima u skladu s Uredbom. Oba dokumenta dostupna su na <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2006>

ciljnog društva te dodatne bitne značajke ulagatelja. Te su informacije potrebne kako bi se bolje procijenilo koliko je ciljno društvo kritično ili koliko je ulagatelj potencijalna prijetnja.

Glavni sektori na koje je primijenjena druga faza bili su proizvodnja, IKT i financijske usluge. Proizvodnja i IKT činili su 67 % svih predmeta u drugoj fazi.

Grafikon 8.: Glavni ciljni sektori u drugoj fazi

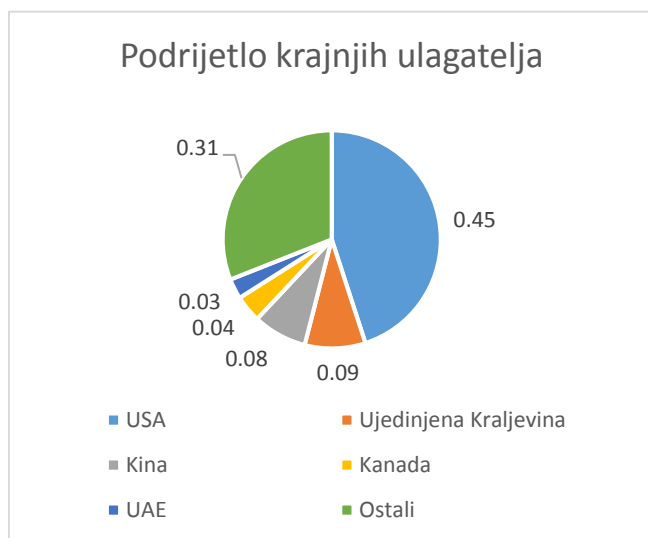

Izvor: obavijesti država članica

Ukupno 36 predmeta u drugoj fazi odnosilo se na šest država članica. Za sve predmete u drugoj fazi, razdoblje od datuma na koji je Komisija zadržala pravo izdavanja mišljenja do datuma kada je zaprimila dodatne informacije zatražene od države članice koja je dostavila obavijest bilo je u rasponu od 2 do 101 kalendarskog dana, a prosječno je trajalo 31 kalendarski dan.

Kad je riječ o podrijetlu krajnjeg ulagatelja, u 265 predmeta o kojima je dostavljena obavijest pet glavnih zemalja podrijetla bile su SAD, Ujedinjena Kraljevina, Kina, Kanada i Ujedinjeni Arapski Emirati.

Grafikon 9.

Izvor: obavijesti država članica

Od 265 predmeta o kojima je dostavljena obavijest, njih 29 % bile su transakcije izravnih stranih ulaganja u više jurisdikcija jer su se odnosile na više država članica²⁶. Glavni sektori na koje su se odnosile takve obavijesti bili su proizvodnja, IKT te veleprodaja i maloprodaja.

Osim 265 predmeta o kojima je dostavljena obavijest u skladu s člankom 6. Uredbe, Komisija je primijenila i članak 7. Uredbe.

ad je riječ o izdavanju mišljenja Komisije u skladu s člancima 6., 7. ili 8. Uredbe, takva mišljenja ostaju povjerljiva u skladu s člankom 10. Uredbe.

K

Mišljenja su izdana u manje od 3 % svih predmeta o kojima je dostavljena obavijest i izdaju se samo kada i ako to zahtijevaju okolnosti nekog predmeta, točnije profil rizičnosti ulagatelja i kritičnost cilja ulaganja. Kad se mišljenja izdaju, sve preporučene mjere za ublažavanje rizika proporcionalne su i specifične za utvrđene rizike i kritičnost.

Mišljenja Komisije mogu sadržavati i razmjenu relevantnih informacija s državom članicom koja provodi provjeru te se u njima mogu predložiti i moguće mjere za ublažavanje utvrđenih rizika.

U konačnici je na državi članici koja provodi provjeru da donese odluku o transakciji koja se provjerava, među ostalim u svjetlu mišljenja Komisije.

Na temelju prethodno navedenih podataka može se donijeti niz preliminarnih zaključaka.

Prije svega, mehanizam za suradnju dobro funkcionira, a države članice dostavljaju obavijesti u skladu s Uredbom. Od 265 predmeta o kojima je dostavljena obavijest velika većina (80 %) zaključena je u prvoj fazi, tj. vrlo brzo, pri čemu je samo 14 % predmeta proslijeđeno u drugu fazu, a još znatno manji broj rezultirao je mišljenjem Komisije.

Drugo, iako se većina predmeta u prvoj fazi brzo procjenjuje u propisanom roku od 15 kalendarskih dana, trajanje predmeta koji ulaze u drugu fazu pokazuje znatne razlike s obzirom na vrijeme potrebno državama članicama da odgovore na Komisijin zahtjev za dodatne informacije jer često za te informacije ovise o ulagatelju.

Treće, glavni sektori o kojima je riječ (proizvodnja, IKT, veleprodaja i maloprodaja) i podrijetlo krajnjeg ulagatelja (SAD, Ujedinjena Kraljevina, Kina, Kanada i Ujedinjeni Arapski Emirati) u

²⁶ „Transakcije izravnih stranih ulaganja u više jurisdikcija” odnose se u ovom kontekstu na transakcije izravnih stranih ulaganja kod kojih je cilj ulaganja korporativna grupacija prisutna u više država članica (a možda i u trećim zemljama), bilo preko društava kćeri u više država članica bilo na način da ciljno društvo pruža robu ili usluge u više država članica. Ovisno o okolnostima i pojedinostima mehanizma relevantnih država članica za provjeru, o takvim poslovnim sporazumima obavijest dostavlja više država članica, iako su u tome rijetko koordinirane i sinkronizirane.

predmetima o kojima je dostavljena obavijest na temelju Uredbe uvelike se poklapaju s nalazima iz poglavlja 1. i odjeljka 2. popratnog radnog dokumenta službi Komisije u pogledu glavnih sektora i podrijetla krajnjeg ulagatelja.

Četvrto, znatan broj predmeta o kojima je dostavljena obavijest država članica uključivao je barem jedan od čimbenika koji se mogu uzeti u obzir i navedeni su u članku 4. Uredbe, uključujući, ali ne ograničavajući se na, kritičnu infrastrukturu, tehnologiju i robu s dvojnomo namjenom te pristup osjetljivim informacijama, kao i mogućnost da je strani ulagatelj u državnom vlasništvu ili pod kontrolom ili utjecajem vlade. Predmeti o kojima je dostavljena obavijest uključivali su i niz ulaganja povezanih sa zdravstvom, tj. ulaganja u sektor koji zahtijeva pomno praćenje s obzirom na aktualnu pandemiju.

2. Opažanja država članica EU-a o vrijednosti i funkcioniranju Uredbe o provjeri izravnih stranih ulaganja

Za ovo prvo godišnje izvješće države članice pozvane su da iznesu svoja stajališta o trima temama: (a) dodanoj vrijednosti Uredbe o provjeri izravnih stranih ulaganja i mehanizma za suradnju, (b) svim bitnim postupovnim problemima koje su uočile i (c) mogućim načinima rješavanja takvih problema. U nastavku su navedeni citati brojnih država članica, od kojih jedan dio ima nacionalni mehanizam za provjeru.

Vrijednost Uredbe o provjeri izravnih stranih ulaganja i mehanizma za suradnju

Sve su države članice jednako istaknule Uredbu i mehanizam za suradnju kao vrlo vrijedan alat za dobivanje sveobuhvatnog pregleda izravnih stranih ulaganja u EU, uključujući konkretne ciljeve ulaganja i profile ulagatelja.

„Mehanizam za suradnju vrlo je koristan instrument jer države članice potiče da razmotre koje bi posljedice operacije ulaganja u drugim državama članicama mogle imati za njih, što rezultira većom osviještenosti o posljedicama za druge države članice operacija izravnih stranih ulaganja na njihovom domaćem terenu. Stoga smatramo da se dodana vrijednost ne bi smjela mjeriti kvantitativno i u kratkom roku, već kvalitativno i u dugom roku, donošenjem promišljenijih i bolje pripremljenih politika i odluka.”

Konkretnije, nekoliko država članica kao pozitivnu značajku Uredbe ukazalo je na mogućnost postavljanja pitanja i iznošenja primjedbi državi članici koja provodi provjeru. Nekoliko država članica istaknulo je i prednosti službene i neslužbene suradnje, uključujući stručnu skupinu sastavljenu od dužnosnika relevantnih država članica i Komisije, uspostavljenu u skladu s Uredbom, koja omogućuje razmjenu mišljenja i primjera najbolje prakse među državama članicama.

Kao što je nekoliko država članica primijetilo, Uredba i mehanizam za suradnju pružaju vrijedno iskustvo učenja, među ostalim u pogledu pristupa i alata koje druge države članice koriste za posebno kritične sektore. To se izravno primjenjuje i bilo je od velike je važnosti za nekoliko država članica pri izradi ili ažuriranju njihovih nacionalnih propisa o provjeri, uključujući sve sektore u fokusu tog zakonodavstva.

„[...] kako multinacionalne kompanije rastu i šire se, mehanizmi za provjeru izravnih stranih ulaganja postaju sve ovisniji o izvješćivanju drugih država sa sličnom regulativom. Koordinacijski mehanizam postao je učinkovit postupak za odgovor na probleme povezane s

izravnim stranim ulaganjima i za davanje mišljenja o tome”.

Jedna država članica naglasila je da se obavijestima o provjeri izravnih stranih ulaganja u skladu s Uredbom može osigurati „osviještenost” o transakcijama o kojim možda nije dostavljena obavijest u okviru određenog nacionalnog mehanizma, iako je to bilo potrebno učiniti, ili one mogu potaknuti tijelo za provjeru da djeluje po službenoj dužnosti. Jedna država članica napomenula je da razmjena informacija državama članicama omogućuje da brže otkriju potencijalne rizike povezane s transakcijom izravnih stranih ulaganja, dok je druga dodala da za veće ili šire transakcije s posljedicama za više država članica mehanizam za suradnju „pruža potporu za postupak donošenja konačnih odluka te za bolji zajednički i koordinirani odgovor”.

„Informacije o izravnim stranim ulaganjima koja su u postupku provjere u drugim državama članicama znatno su doprinijele razvoju naših vlastitih analitičkih sposobnosti te produbile i proširile našu informiranost o stanju u tom području te su vrlo korisne u međunarodnom kontekstu”.

„Mehanizam za suradnju olakšava rasprave i razmjenu među državama članicama o horizontalnim temama povezanim s provjerama izravnih stranih ulaganja, kao što su poluvodiči”.

Uočeni bitni postupovni problemi

Jedan općeniti problem na koji je ukazalo više država članica jest učinak ponovne provjere izravnih stranih ulaganja s obzirom na nedovoljan broj raspoloživog osoblja. Nekoliko ih je istaknulo ograničene resurse, posebno za manje države članice i tijela za provjeru, a s obzirom na složene transakcije u više jurisdikcija o kojima je dostavljena obavijest u skladu s Uredbom o provjeri izravnih stranih ulaganja i vrlo kratke rokove utvrđene u njoj. Druge države članice upozorile su na uočenu nedosljednost obavijesti u skladu s Uredbom o provjeri izravnih stranih ulaganja, što upućuje na to da se dostavljaju obavijesti o prevelikom broju transakcija izravnih stranih ulaganja, uključujući transakcije izravnih stranih ulaganja koje nisu relevantne za druge države članice EU-a ili ne utječu na njih, a na što se troše resursi.

„Kako bi se ograničio broj obavijesti u okviru mehanizma za suradnju koje nemaju prekogranični učinak, imalo bi smisla raspravljati o zajedničkom skupu kriterija koji, ako su ispunjeni, dovode do odluke da se o određenom predmetu provjere izravnih stranih ulaganja ne dostavlja obavijest. Time bi se smanjio ukupan broj obavijesti, ali i oslobodili dodatni resursi za kritična izravna strana ulaganja”.

Još jedan problem na koje je upozorilo nekoliko država članica jesu rokovi. Navele su da su rokovi utvrđeni Uredbom o provjeri izravnih stranih ulaganja prekratki, uključujući za pravilnu procjenu složenih transakcija izravnih stranih ulaganja te za pitanja i primjedbe. Jedna država članica napomenula je da dodatne komplikacije uzrokuju različiti rokovi u nacionalnim mehanizmima država članica i u Uredbi o provjeri izravnih stranih ulaganja.

Iako se smatra pozitivnim da države članice imaju mogućnost dostaviti primjedbe, neke od njih napomenule su da samo dobiju obavijest o tome da su primjedbe dostavljene, bez informacija o

njihovu sadržaju, te da država članica koja zaprima primjedbe nije obvezna objasniti kako su one uzete u obzir u njezinoj konačnoj odluci.

Jedna država članica napomenula je da neki zahtjevi za dodatne informacije stvaraju „prekomjerno opterećenje” te da bi države članice i Europska komisija trebale imati na umu da bi takvi zahtjevi trebali biti propisno opravdani, ograničeni i proporcionalni svrsi zahtjeva te da ne bi smjeli biti nepotrebno opterećenje za državu članicu od koje se te informacije traže.

Mogući načini rješavanja bitnih postupovnih problema

Kad je riječ o prijedlozima za rješavanje bitnih postupovnih problema koji su uočeni, prijedlozi koji su se odnosili na broj raspoloživog osoblja/ljudske resurse uključivali su raspravu i moguće smjernice o tome za koje je predmete potrebno dostaviti obavijest u skladu s Uredbom o provjeri izravnih stranih ulaganja, a kako bi se poboljšao fokus i izbjeglo „prekomjerno opterećenje”. Jedan konkretniji prijedlog odnosio se na to da bi se druge države članice moglo na neki način upozoriti na važnije transakcije izravnih stranih ulaganja o kojima je dostavljena obavijest. Iznosili su i prijedlozi da Europska komisija pojasni rokove i izrađuje mjesečne statističke preglede, uključujući primjedbe država članica u skladu s Uredbom.

„Postoji rizik da se zahtjevom za obavješćivanje Komisije i drugih država članica o svim izravnim stranim ulaganjima koja su u postupku službene provjere može oslabiti mehanizam za suradnju i utjecati na njegovu učinkovitost” [...] „predlaže se da Komisija pokrene raspravu među državama članicama o mogućem donošenju smjernica o tome za koje je predmete potrebno dostaviti obavijest i predmete u kojima države članice to mogu izbjeći, npr. ako predmeti očito nemaju nikakav prekogranični učinak”.

Jedna država članica predložila je dodatno pojašnjenje ili preformuliranje nekih ključnih aspekata Uredbe o provjeri izravnih stranih ulaganja, tj. roka za obavješćivanje, definicije stranog ulagatelja i izravnih stranih ulaganja te opsega mišljenja ili primjedbi. Ista je država članica pozvala Europsku komisiju da razmotri „širu sliku”, tj. europski učinak neke transakcije, bez obzira na bilo kakav potvrđeni interes više država članica te je napomenula i da bi Uredba o provjeri izravnih stranih ulaganja imala veću dodanu vrijednost kad bi se mogle stvoriti sinergije između nje i drugih relevantnih postojećih ili budućih alata.

Naposljetku, jedna država članica predložila je zajedničko obavješćivanje ako je neka transakcija izravnih stranih ulaganja podnesena na odobrenje u više država članica.

Reakcije Europske komisije na stajališta država članica

Europska komisija dijeli stajališta država članica da Uredba o provjeri izravnih stranih ulaganja i mehanizam za suradnju pružaju jedinstven alat za praćenje i procjenu izravnih stranih ulaganja u Europsku uniju s obzirom na mogući rizik koji takva izravna strana ulaganja mogu predstavljati za sigurnost ili javni poredak više država članica ili za projekte ili programe koji su u interesu Unije.

Kad je riječ o konkretnim izazovima na koje su države članice upozorile i prijedlozima koje su iznijele, Europska komisija napominje sljedeće:

- U pogledu ograničenih resursa Komisija je svjesna tih ograničenja i sama se s njima suočava. Već je poduzela niz konkretnih koraka za olakšavanje rada, uključujući odgovarajuća elektronička sredstva. Rasprave u stručnoj skupini služe i za rješavanje

problema na koje su države članice upozorile kako bi postigao dogovor o određenim pitanjima, koliko je to moguće bez izmjene Uredbe, uključujući prihvatljivost transakcija i izračun rokova u skladu s Uredbom. Komisija je svojim službama već dodijelila dodatna sredstva u svrhu provjere izravnih stranih ulaganja, a države članice snažno se potiče da učine isto. To je tim važnije jer se očekuje da će novi ili izmijenjeni nacionalni mehanizmi za provjeru stupiti na snagu tijekom sljedećih mjeseci.

- Što se tiče dogovora o mogućim ograničenjima ili kriterijima za filtriranje transakcija o kojima se dostavlja obavijest u skladu s Uredbom, transakcija koja možda nije osjetljiva za jednu državu članicu moglo bi biti osjetljiva za drugu, s tim da su neke države članice u skladu sa svojim nacionalnim propisima obvezne prijaviti sve provjerene transakcije. Komisija podsjeća da su u skladu s člankom 6. stavkom 1. Uredbe države članice obvezne obavijestiti „o svim izravnim stranim ulaganjima na svojem državnom području koja su u postupku provjere”.
- Kad je riječ o daljnjem pojašnjenju pojmova kao što su izravna strana ulaganja i strani ulagatelj, Komisija je dostavila ažurirani dokument s često postavljanim pitanjima koji sadržava dodatne pojedinosti o pojmovima iz Uredbe. Komisija je taj dokument spremna prema potrebi ažurirati.
- U pogledu različitih rokova u propisima država članica te između Uredbe i propisa država članica, Komisija napominje da u Uredbi nisu usklađeni rokovi nisu usklađeni i da postoje znatne razlike u nacionalnim mehanizmima država članica za provjeru. Mehanizam za suradnju te službeni i neslužbeni kontakti mogu pomoći u smanjenju slučajnih posljedica tih razlika, no za prilagodbu službenih rokova iz Uredbe koje se može smatrati prekratkima bilo bi potrebno izmijeniti Uredbu.
- Kad je riječ o daljnjem pojašnjenju međudjelovanja različitih instrumenata, npr. preciznijeg međudjelovanja Uredbe i drugih instrumenata politike i regulatornih tijela, npr. kontrole koncentracija i bonitetnih kontrola, primjerice kada je riječ o financijskim uslugama, Komisija se slaže da bi se o tom pitanju moglo dodatno raspravljati, uključujući u okviru stručne skupine.
- Naposljetku, kad je riječ o transakcijama izravnih stranih ulaganja u više jurisdikcija, tj. ako je društvo koje je cilj ulaganja prisutno u više država članica EU-a (bilo preko društava kćeri u više država članica EU-a ili zato što pruža robu ili usluge u više država članica), te će transakcije vjerojatno dovesti do višestrukih provjera u različitim državama članicama te razmjene pitanja i primjedbi među njima. Takvi predmeti donose brojne izazove, uključujući različite rokove u okviru različitih nacionalnih zakonodavstava, što može spriječiti sinkronizaciju obavješćivanja i procjenjivanja u skladu s Uredbom. U postojećoj Uredbi tom problemu nije posvećena izričita pozornost. S druge strane, iskustvo je već pokazalo da ima prostora za tješnju neslužbenu koordinaciju između relevantnih država članica i Komisije, što je već učinjeno u nizu transakcija izravnih stranih ulaganja o kojima je dostavljena obavijest. Međutim, s obzirom na znatan udio (29 %) transakcija izravnih stranih ulaganja u više jurisdikcija i s njima povezane izazove, Komisija smatra da je taj problem ubuduće potrebno pažljivo razmotriti.

3. Koraci poduzeti nakon 11. listopada 2020. i daljnje mjere

Unatoč tome što se Uredba o provjeri izravnih stranih ulaganja u potpunosti primjenjuje tek od 11. listopada 2020., neki preliminarni zaključci mogu se donijeti na temelju dosadašnjeg iskustva jer su već poduzeti određeni koraci za veću učinkovitost Uredbe i mehanizma za suradnju.

Konkretno, kako bi se olakšala učinkovita provedba Uredbe i osigurala veća usklađenost i cjelovitost obavijesti koje podnose države članice u skladu s člankom 6. Uredbe, Komisija je dostavila ažurirane verzije obrasca za obavješćivanje za ulagatelje i dokumenta s često postavljanim pitanjima. Obrazac za obavješćivanje koji su na svojim internetskim stranicama objavila i tijela za provjeru nekoliko država članica služi za dostavljanje detaljnijih informacija ulagatelja o transakciji o kojoj je dostavljena obavijest, uključujući elemente koji se zahtijevaju u članku 9. stavku 2. Uredbe. To ima dvojaku ulogu: u prvoj fazi omogućiti detaljniju procjenu transakcija o kojima je dostavljena obavijest i smanjiti potrebu za dodatnim informacijama te u drugoj fazi omogućiti procjenu određenih transakcija.

Općenito, i kako su potvrdile države članice, Uredba i mehanizam za suradnju već su se pokazali vrijednim i učinkovitim alatom. Pouzdani su i nije bilo prijavljenih slučajeva curenja informacija o obavijestima, mišljenjima ili drugim djelovanjima u skladu s Uredbom. Odgovarajuće postupanje i zaštita svih informacija dostavljenih za potrebe članaka 6., 7. i 8. Uredbe presudni su kako bi se osiguralo potrebno povjerenje među svim uključenim stranama, a to su stranke u transakciji ulaganja, država članica koja dostavlja obavijest, 26 ostalih država članica i Komisija. Uredba i mehanizam za suradnju također su se pokazali korisnima i učinkovitim kada je riječ o temeljnom cilju politike, odnosno zaštiti naše kolektivne sigurnosti i javnog poretka, kao i projekata i programa koji su u interesu Unije.

Međutim, dosadašnje iskustvo pokazuje i da ima prostora za daljnja poboljšanja, među ostalim u područjima koja su utvrdile države članice.

Kako je prethodno navedeno, Komisija je pokrenula sveobuhvatnu studiju. Opći je cilj studije je osigurati da mehanizmi država članica za provjeru izravnih stranih ulaganja, kao i mehanizam EU-a za suradnju, budu djelotvorni i učinkoviti, uključujući njihovu interakciju²⁷.

Komisija će u dogledno vrijeme ozbiljno razmotriti moguće donošenje smjernica namijenjenih tijelima za provjeru u državama članicama i ulagateljima. Smjernice su se pokazale korisnima u drugim područjima regulacije i izvršavanja, uključujući politiku tržišnog natjecanja. Komisija bi željela organizirati savjetovanje s javnošću o svim predloženim smjernicama za provjeru izravnih stranih ulaganja.

Stalno povećanje broja država članica koje imaju nacionalni mehanizam za provjeru izravnih stranih ulaganja, uz očekivano povećanje izravnih stranih ulaganja u EU, neizbježno će dovesti do povećanja broja obavijesti u skladu s Uredbom. Komisija će pažljivo razmotriti načine za pojednostavnjenje postupaka kako bi se sredstva Komisije i država članica iskoristila na optimalan način, uključujući jasnu usmjerenost na one transakcije izravnih stranih ulaganja za koje je vjerojatnije da će predstavljati rizik za sigurnost ili javni poredak više država članica ili za projekte i programe koji su u interesu Unije. To će uključivati razmatranje načina kako

²⁷ Konkretni su ciljevi studije i. iznijeti pregled postojećih propisa država članica u kojima trenutačno postoji mehanizam za provjeru; ii. preispitati kako se u nacionalnim propisima i Uredbi o provjeri izravnih stranih ulaganja uređuje interakcija nacionalnih tijela i Europske komisije u okviru mehanizma za suradnju uspostavljenog tom uredbom; iii. utvrditi sve bitne probleme u postojećim nacionalnim zakonodavnim sustavima i u Uredbi o provjeri izravnih stranih ulaganja koji bi mogli dovesti do manje djelotvornih i/ili manje učinkovitih ishoda s obzirom na ciljeve politike te uredbe i iv. osigurati da administrativno opterećenje za ulagatelje i druge dionike bude proporcionalno ciljevima politike i relevantnim pitanjima sigurnosti ili javnog poretka.

najbolje postupati s transakcijama izravnih stranih ulaganja u više jurisdikcija, uzimajući u obzir postojeću Uredbu, uključujući moguće usklađivanje obavijesti dviju ili više država članica.

Kada je riječ o svim budućim izmjenama same Uredbe, o tome je još prerano razmišljati. Međutim, u članku 15. Uredbe utvrđena je obveza Komisije da do 12. listopada 2023. „ocjenjuje funkcioniranje i učinkovitost ove Uredbe te podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću” te da prema potrebi preporuči izmjene te uredbe. S obzirom na nova iskustva stečena u primjeni Uredbe, Komisija će biti spremna predložiti izmjene ako i kada to bude potrebno, kao što je objašnjeno i u nedavnoj Komunikaciji o trgovinskoj politici iz veljače 2021.: „Komisija će nastaviti provoditi mehanizam za suradnju s tijelima država članica radi zaštite sigurnosti i javnog poretka od rizičnih izravnih stranih ulaganja te će razmotriti jačanje mehanizma suradnje uspostavljenog Uredbom o provjeri izravnih stranih ulaganja”.

To jasno upućuje na namjeru Komisije da nastavi provoditi Uredbu o provjeri izravnih stranih ulaganja s državama članicama, ali i da razmotri jačanje mehanizma za suradnju. U Komunikaciji se naglašava i temeljni cilj politike Uredbe o provjeri izravnih stranih ulaganja, tj. doprinos zaštiti kolektivne sigurnosti i javnog poretka svih 27 država članica i EU-a. Uredba o provjeri izravnih stranih ulaganja i mehanizam za suradnju važni su alati za povećanje otpornosti EU-a. Iako je EU i dalje otvoren za izravna strana ulaganja, što je jasno vidljivo i iz podataka u poglavlju 3., neophodno je da sve države članice aktivno i izravno doprinose postizanju tog zajedničkog sigurnosnog cilja. Komisija je uvjerena da će do sljedećeg godišnjeg izvješća još veći broj država članica donijeti i ojačati nacionalne propise o provjeri izravnih stranih ulaganja i povezane mehanizme za potencijalno rizična strana ulaganja iz zemalja koje nisu članice EU-a te da je samo pitanje vremena kada će to učiniti njih svih 27.